

törvény a bankjavaslatból semmi szín alatt.

Mi azonban még mindig reménykedünk. Hisszük, hogy a jobb belátás az ellenzékben mégis csak felülkerekedik.

Hisszük, hogy alig egy fél esztendővel a megsemmisítő bukásuk után, mégis csak tiszteletben fogják tartani a nemzet ítéletét, amely a választásokon, a közös bank föntartására oly nagy többséget adott.

A társadalmi jótékonyosság.

(Miként volna megvalósítható Szeged társadalmi jótékonyágának egységes szervezése? A magánadakozásoknak és segélyezéseknek összhangba hozatala és hatékonyabb fölhasználása.)

Irta Szmolldény Nándor.

IV.

Végül törzskönyv vezetendő a segélyezettekről, melynek lapjáról bármikor megtudható, hogy az illető kért-e már, vagy kapott-e segélyt s mikor mennyit, vagy elutasított-e kérésével s mily oknál fogva?

Talán legnehezebben megvalósítható, bár legjobban volna kívánatos, a különböző jótékonyági szervezetek közötti harmonikus együttműködés megszervezése, mely szintén a központi tanács munkájára vár. Ezek a szervezetek autonóm testületekként önálló jog- és hatáskörrel, bár egy és ugyanazon célzattal alakultak. Pedig nagyon üdvös s a jótékonyosság gyakorlására kiszámíthatatlan horderejű volna, ha ezek között kapcsolatot lehetne létesíteni, olyformán, hogy bizonyos rendszeres együttműködés biztosítható. A város által megalkotandó szabályrendeletben ugyan kimondandó lenne, hogy segélyezési statisztikájukat beszolgáltatni tartoznak a központi tanácsnak, talán meg is teszik, de az autonómiájukra feltételes szervezetek csak nagy körültekintéssel s tapintatos eljárással hozhatók egy fedél alá, noha ennek nyilvánvalóan nagy előnye van minden egyes szervezetre, úgy gondolván ezt keresztülvihetőnek, hogy minden jótékonyági szervezetnek már eleve biztosítandó a saját autonómiája, a saját gyűjtése, segélyezése —

s ha a halottak álmodnak valamivel a szemföldjük alatt, akkor azzal, hogy a halott asszonyuk álmába belefurakodjanak), a nő tehát titokzat volt nékem, csábító, titokzat, mely megzavarta szegény gyermeki lejemet. S mikor egy ilyen a szemét az enyémre rögzítette, éreztem, hogy ebben a pillantásban van valami végzetes, ami megolvastja az emberi akaratokat s gyönyörködtem is benne és meg is borzadtam tőle. Miről ábrándoztam a hosszú, hosszú estéken, miket úgy töltöttem, a padra könyökölve, nézve, hogyan nyulik a mécses bele a tűzbe s közben a társaim tolla ott sikított a papirosukon és közbe-közbe neszt csapott egy könyv, amint lapozták vagy becsukták. Siettem hamarosan megcsinálni föladataimat, hogy egészen neki adhassam magamat a kedves gondolataimnak. Ugy ígértem őket magamnak, mint egy valóságos, igazi gyönyörűséget s elkezdtem erővel, akarattal foglalkozni velük, mint a poéta, aki teremteni akar és provokálja az ihletet. Amennyire csak lehetett, beléhatoltam álmodozásomba, kedvenc gondolatomba, megforgattam mindenfelé, aztán újból kezdtem; valóságos féktelen rohanása lett ez a képzeletnek, a valóságon való hatalmas átlendülés. Kalandokat eszeltem ki, történeteket faragtam, palotákat építettem s bennük laktam, mint egy császár, kiaknáztam a gyémántbányákat és elhintettem őket azon az uton, amerre jártam. S mikor eljött az este s lefeküdtünk fehér ágyunkba, miknek a függönye is fehér volt, s csak a fel-

egyedül a rendszeres, hatékony s célravezető segélyezés kívánja az együttműködést. Hogy ez az együttműködés meddig terjedjen ki, nehogy hatásközi összeütközés, érzékenység, visszavonulás vagy féltékenykedés származzék belőle, ez a tárgyalások tapintatos vezetésétől függ.

Mindenesetre kérdőpontok volnának fölteendők az egyes jótékonyági szervezetekhez, mely után vezető embereik közös tanácskozásra volnának meghívandók s ott állapíttatnának meg ama módozatok, melyek mellett a kooperáció lehetséges lenne. Az együttműködés kiterjedne az összes jótékonyági szervezetek gyűjtésére és segélyezésére, melyből megállapítható volna az egész város belterületének jótékonyági mérlege, mely viszont a központi tanácsnak szolgálna, munkálkodásában megbecsülhetetlen statisztikával s anyaggal.

*

Akkor, amidőn a központi tanács megalakul s üdvösnek látott munkálkodását megkezdi, számba kell venni minden erőforrást, melyből a jótékonyosság — bár az ő hatáskörén kívül is táplálkozik.

Igy mindenesetre számbaveendők az összes jótékonyági szervezetek, asztaltársaságok, egyesületek (ha nem tisztán jótékony célzattal alakultak is, de bizonyos irányu jótékonyaságot gyakorolnak) évi jótékonyága, továbbá azok az alapítványok, melyek a város vagy más testület által kezeltetnek (minők a Wodiáner-féle alapítvány, a Kalmár István-féle alapítvány, a Kiss Dávid-féle alapítvány, a Magyar szabók két izben tett alapítványa stb).

Minden művelt társadalom küzdelmet kezdett s folytat a munkanélküliség, mint a szegénység, nyomorúság és bűnözés kútforrásának megszüntetése iránt is. E tekintetben Németország, Anglia s Franciaországnak nemcsak kiterjedt irodalma, de megfelelő intézményei is vannak, úgy, hogy a munkanélküliség elleni védekezés mind erőteljesebbnek látszik. Az intézmények mellett az agitációs munka is mind intenzívebb lesz. A folyó év nyarán például Párisban tartottak nemzetközi kongresszust, melyen husz államból félezer résztvevő jelent meg s külön szakosztályokban tárgyalták a munkanélküliség elleni védekezés módját és eszközeit; a munkanélküliségre

ügyelő járta hosszú lépésekkel a hálótermet, hogy bezártam magamat önmagamba, édes gyönyörűséggel rejtegetve keblembé a madarat, mely már vert a szárnyával s amelynek már éreztem a melegségét! Mindig sokáig ébren maradtam s neszeltem, hányat üt az óra; s mennél többet ütött, annál boldogabb voltam. Ugy tűnt, mintha énekelve tuszkolnának beljebb a világba s életem minden pillanatát üdvözölnék, mondván: tovább! tovább! a következőkhöz! Adieu! Adieu! S mikor az utolsó hangvibráció is kialudt s a fülembé nem hangzott több az ütésekből, így szóltam magamban: „Holnap ugyanez az óra fog ütni, de holnap, holnap egy nappal kevesebb lesz s egy nappal több arra lefelé! a cél felé, amely ragyog már, a nap felé, amelynek sugarai előntenek s amelyet egyszer, akkor a kezemmel érintek“ s azt mondtam magamnak, hogy ez soká lesz még nagyon, és félig sirva aludtam el.

Némely szó egészen kiforgatott, megzavart, különösen az *asszony* és a *kedves*. Az elsőnek a magyarázata könyvekben, képekben, szobrokban kerestem s amikor végre mindent kitaláltam, ez a kitalálás először a gyönyörűségeivel zavart meg, mint egy főséges harmónia, de nemsokára nyugodtabbá váltam és több örömmel éltem. Megmozdult bennem a kevélység, azt mondván, hogy én is férfi vagyok, olyan lény, aki azért vagyok, hogy egyszer asszonyhoz jussak.

(Folytatjuk.)

vonatkozó statisztikai fölvételeket; a munkanélküliek részére nyújtható munkaalkalmakat; végül a munkanélküliség ellen való biztosítás ügyét.

Nálunk Magyarországon egyetlen egy intézmény áll fenn Budapesten, az állami munkasközvetítő-hivatal, amelynek működése azonban egyedül a munkás és munkást keresők közvetítése a föladata. Ipari munkasközvetítéssel az ipartestületek is foglalkoznak.

Szegeden a munkanélküliség megszüntetésére semmi intézkedés nem történt. Osztrovsky József fönt említett intézkedéseivel kapcsolatosan tervezett egy dologházat is, melyben azok, kik segélyezésre szorulnak, megfelelő könnyű munkával eltartásuk egy részét megkereshették volna — azonban a szép terv a forradalmi idők miatt nem juthatott a megvalósulás stádiumába. Pedig pusztán szemmel, statisztikai adatok nélkül is megállapíthatjuk, hogy városunkban a legnagyobb munkaidőben is láttunk nyilvános tereken s helyeken ötvenhatvan embert „ödöngeni“, „dángubálni“, — mint magyarjaink nevezik munkálatlan állapotot, — akiknek nemcsak hogy nincs munkájuk, de nem is igen keresik a munkaalkalmat. Ez a szám a téli időben, amidőn a föld- és építkezési munka szünetel, kétszáznál is többre megy. Ha naponta átlag százra veszem a szegedi munkanélküliek számát s csak két koronára az átlagos napszámot és egy esztendőre, mert le kell számítani a vásár- és ünnepnapokat, csupán *kétszázkilencvenöt munkanapot* számítok, úgy a belterületen az évi munkavesztés pénzürtékben *mintegy hatvanezer koronát* tesz ki, mely összeg minden tizenneve évben egy millió korona veszteséget jelent. Ha még ezekhez az állandó gyöngés beteges embereket számítom, úgy az évi kereset-vesztés horribilis összegre rug.

Amennyire nemesít s gazdagít a munka, épen oly mértékben tesz szegényenyé és bűnhajlóvá a munkátlanság. Akkor tehát, amidőn a szegénység lehető apasztásával a szegények megsegítésével foglalkozunk, foglalkozni kell legalább a segélyre szoruló munkáalkalmának fokozásával s így a segélyezés mérvének csökkentésével is. Nincs az a szegény elesett ember, akit valami nagyon könnyű, neki megfelelő munkára rá ne lehetne fogni. Ilyen könnyű munkának tartom nők és férfiak részére egyaránt a tollfosztást, kukoricamorzsolást, a válogatások legkülönbözőbb fajtaát (például nálunk a paprika válogatást) papírzacskók, dobozok ragasztását, gyékényfonást, kosárkötést stb., melyet csak az egészen elesettek nem tudnak végezni. Ennek a keresetnek, munkaalkalom adásnak a módját meg kell állapítani s erős kezekkel keresztül vinni. Segélyt csak az kap, aki dolgozik! Ezzel a jelszóval meg van teremve, ha kényszerűleg is, a munkaszeretet.

A központi tanács föladata volna a többször említett dologház fölállítás, ennek megszervezése, munkával való ellátása, a munkások ki-nevelése s a munkára való beszkotatása.

De pénz is kell hozzá, az bizonyos. Amint Szeged jó szíve nagyobb föladatokat is megtudott oldani jótékony adományai, bizonyára ezt a dologházat is megtudná alkotni, melylyel hatalmas lendületet adna a szegénység elleni küzdelem sikerének.

(Vége.)

A Duna—Adria-vasut. Az *Odjek* című belgrádi ifjuradikális lap jelenti, hogy Csarykoff konstantinápolyi orosz nagykövet, amikor legutóbb Belgrádban tartózkodott Pasics miniszterelnöknek azt a magánjellegű közlést tette, hogy a török kormány végleg elhatározta, hogy a Duna—Adria-vasutat a szerb kormány terve szerint építi.